

Foto: Marianne Lund Ahrn

Kjære medlemmer av LEVE

Vi går mot jul. Etter snart tolv år som leder i LEVE, vet jeg at julen representerer blandete erfaringer for mange etterlatte. Julen er en tid for familiesamvær, god mat og oppsummering. Men julen er ikke bare det; julen er også en tid for sorg, savn, ensomhet og minner. For mange, og ikke bare etterlatte, er julen en vanskelig tid. Jeg ønsker derfor at vi setter av noen tanker – og ettertanker – til de som feirer jul med en stol som står tom.

LEVE har nettopp avviklet årets fylkesledersamling på Lysebu. Nesten hvert år siden LEVE ble startet har LEVE sentralt arrangert fylkesledersamling. I år som i fjor, ble samlingen lagt til Lysebu, nesten øverst i Nordmarka. I løpet av tre dager fikk vi informert, diskutert og utvekslet erfaringer rundt arbeidet i LEVE, det ble knyttet bånd på tvers av både fylkesgrenser og verv, og organisasjonen ble litt bedre kjent. Slike samlinger er helt avgjørende for å skape en god organisasjon.

Jeg vil runde av året ved å takke alle frivillige, alle medlemmer og alle samarbeidspartnere for året som har gått, for arbeidet dere gjør og engasjementet deres for en viktig sak.

Med ønsker om en fredelig julehøytid og et godt nyttår.

Finn Borgersen
Styreleder i LEVE

Nye Nettsider

For en stund tilbake ble det nedsatt en prosjektgruppe i LEVE for å se på muligheter for å utvikle nye nettsider. LEVE søkte om midler, og vi fikk i år tilskudd fra Scheibler og Gjensidigestiftelsen, og arbeidet er i full gang. Vi startet på forsommeren med en ny prosjektgruppe bestående av representanter fra fylkeslag, sekretariatet, sentralstyret og vår kjære, hjelpelige, frivillige Eva Brekke Voss som i dag legger ut alt vi ber om på eksisterende nettsider. Catch, et lite, men høyst engasjert og kompetent byrå fra Hønefoss, ble valgt som web-utviklere, og Ola Helge Hjetland fra Burson-Marsteller gir oss gode råd for utviklingen av siden og holder oss fokuserte. LEVEs nettsider vil få en ny grafisk profil, og etter hvert vil vi oppdatere våre brosjyrer og øvrige infomateriell med den nye profilen. Vi håper det vil være lettere å finne god informasjon om hvor man kan søke hjelp som etterlatt på de nye nettsidene. Hvert fylkeslag vil få sine egne undersider der informasjon om lokale aktiviteter vil bli postet, tillegg vil det ligge lenker til ulike samarbeidspartnere og institusjoner. Forskningsformidling vil også være vektlagt. LEVE vil utvikle et forum via nettsiden der det vil være mulighet for etterlatte å kommunisere med hverandre, og hvor man vil kunne møte likemenn og drive sorgstøtte via denne kanalen. Det gir etterlatte som ikke kan eller ønsker å komme på LEVE-treff eller gå i sorggrupper en mulighet til sorgarbeid, slik at en gruppe mennesker vi ikke når i dag vil få et tilbud om støtte. Dato for lanseringen er ennå ikke satt, men vi ser for oss at de vil være oppe og gå rundt nyttår.

«Hvileløs vandring»

Jan Erik Thoresen
Kolofon Forlag

Jan Erik Thoresen har skrevet en roman som tar for seg tanker,

følelser og avmakt når ett av barna tar sitt eget liv. Mange uløste spørsmål, sorgen og uvissheten splitter og driver familien fra hverandre. Foreldrene skilles og hovedpersonen Arvid forlater sine tenåringsdøtre og får en ledende stilling i New York. Han plages av vonde tanker og samvittighetskvaler. Etter noen år rammes han av en alvorlig sykdom og reiser tilbake til Norge, hvor han igjen treffer sin familie, men hans yngste datter klarer ikke å tilgi. Flukten fra følelsene og ansvaret får store konsekvenser.

Forfatteren har basert romanen på selvopplevde erfaringer.

Til daglig er han redaktør og kommunikasjonsrådgiver, og har skrevet en rekke bøker. Thoresen er også en erfaren foredragsholder som gjerne deler sine erfaringer med andre.

Verdensdagen for selvmordsforebygg

Verdensdagen for selvmordsforebygging 10. september markeres hvert år over hele landet og LEVE er nasjonal arrangør av Verdensdagen.

IASP (the International Association for Suicide Prevention) hadde i år valgt mottoet «Selvmordsforebygging i et flerkulturelt samfunn»; de fleste markeringene i regi av LEVE ble imidlertid planlagt i god tid før offentliggjøringen av mottoet ble kjent, så temaene ute i fylkene varierte. Den nasjonale markeringen av Verdensdagen fant sted på Litteraturhuset i Oslo 2. og 3. september under overskriften «Litteratur og selvmord». Programmet inneholdt en rekke forfatterintervjuer, forfattersymposier, en lengre filosofisk debatt, kulturinnslag og utdeling av Olafs Minnepris. Olafs Minnepris 2011 gikk til forsker Mette Ystgaard og ble delt ut av Olafs Minnefond for forebygging av selvmord blant unge. Olafs Minnefond er opprettet av Olafs foreldre og søsken for at Olafs død ikke skal være forgjeves.

De som var til stede opplev-

de en litt annerledes markering hvor fokuset på selvmord og selvmordsforebygging hadde et klart litterært perspektiv. Forfattere som Guro Hoftun Gjestad, Merethe Morken Andersen, Beate Grimsrud, Mona Høvring, Ann Heberlein og David Vann, delte ikke bare sine erfaringer om hvordan skrive om selvmord, men bidro også til nye perspektiver på selvmord og selvmordsproblematikken gjennom ulike litterære virkemidler, gjennom forfatterrollen og gjennom tekst som erfaringsutveksling. Det ble også en strålende filosofisk debatt med filosofene Arne Johan Vetlesen og Lars Johan Materstvedt, som for øvrig stilte opp på kort varsel ettersom filosof Lars Frederik Svendsen ble forhindret fra å delta.

Oversikt over årets arrangementer i fylkeslagene:

Finnmark: Åpent møte på Menighetshuset i Tana for fagpersoner og etterlatte ved

Interessant og levende filosofisk debatt på Litteraturhuset med filosofene Arne Johan Vetlesen og Lars Johan Materstvedt. Ordstyrer var filosof Henning Herrestad.

selvmord. Ordføreren i Tana åpnet og det ble foredrag om krisehåndtering og kommunikasjon mellom foreldre og ungdom, i tillegg til kulturinnslag.

Troms: Åpent seminar under tittelen «Fordi noen av oss mangler noen» på Høgskolen i Harstad med representanter fra LEVE, Viken senter for psykiatri og sjelesorg og HiH.

Nordland: Åpent arrangement på Internasjonalt Senter i Bodø med temaet «Livsglede».

Hordaland: Seminaret «Norge – en fredsbevarende nasjon. Erfaringer fra soldat etter fredsbevarende oppdrag i utlandet. Paul Smines foredrag». Seminaret var lagt til et sted med nær tilknytning til temaet, nemlig Tælavåg i Fjell kommune.

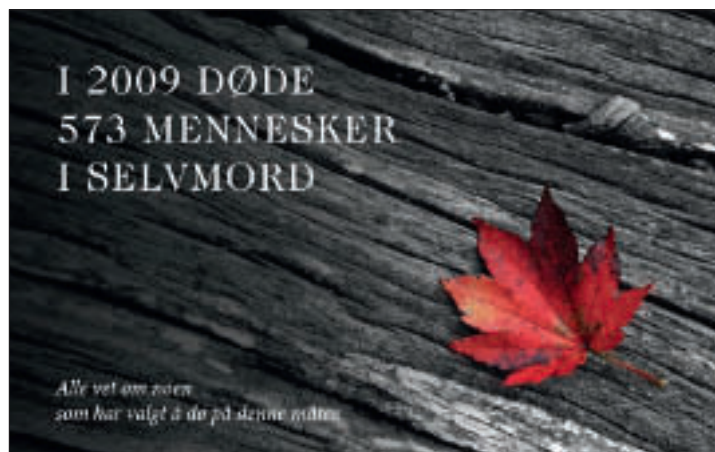
Sogn og Fjordane: Konferanse på Høgskulen i Sogn og Fjordane, avd. Førde i samarbeid med avdeling for helsefag. Foredragsholdere var Hildegunn Støve og Kari Dyregrov. Det var også en paneldebatt.

Møre og Romsdal: Turmarsj fra Molde Domkirke til Varden (utsiktspunkt over Molde). Arrangement i Vardestua med opplesning og sang. Etablering av Møteplassen på Molde i etterkant av arrangementet.

Telemark: foredrag om livet etter å ha mistet to barn i selvmord v/ Willy Solberg på Frivillighetssentralen i Porsgrunn.

Buskerud: Utdeling av brosjyrer på Kongsberg. Foredrag på Drammensbiblioteket ved Anne-Lill Haddeland fra RVTS-Sør.

Vestfold: Fagdag på Grand Hotel Larvik hvor også 10-års jubileet til LEVE Vestfold ble markert. Foredragsholder var Torgeir Wittersø Schancke, i tillegg til kulturinnslag og paneldebatt. Fagdagen ble åpnet ved varaordfører i Larvik Knut Marvik.

ing 10. september

Oslo: Fagdag på Høgskolen i Oslo og Akershus for studenter under videreutdanning i psykisk helsearbeid, lærere ved høgskolen, medlemmer av LEVE og gruppeledere (sorgstøtte) for barn og unge ved Oslo Universitetssykehus. Dagen hadde overskriften «Etterlatte ved selvmord: erfaringer, utfordringer og veier tilbake til livet» og hadde en rekke ulike foredragsholdere.

Vest- og Aust-Agder: Fylkeslagene hadde en felles markering med fagdag på Universitetet i Agder med temaet «Eldre og selvmord» med en rekke foredragsholdere.

Oppland: Markering på Høgskolen i Gjøvik i samarbeid med Enhet for selvmordsforebygging og sorgstøtte ved SI Gjøvik, HiG og LEVE Oppland. Markeringen har blitt en fast og obligatorisk del av undervisningsopplegget om selvmord og selvmordsforebygging for andreårsstudentene på sykepleierutdanningen. Markering på Kulturhuset på Gjøvik hvor Einar Plyhn holdt foredrag og Wenche Medbøe fremførte «Oskar og den rosa damen», i tillegg til kulturinnslag og åpning ved ordfører.

Nord-Trøndelag: Markering på Stiklestad Nasjonale Kulturhus med bl.a. foredragsholdere

David Vann har skrevet den kritikerroste romanen «Legend of a Suicide». Foto: Marc Brester.

Henning Herrestad og Bente Espeland.

Sør-Trøndelag: Stand på torget på Oppdal sammen med valgkampavslutningen for de politiske partiene.

Akershus: Fylkeslaget hadde to markeringer: en i samarbeid med Høgskolen i Akershus i Lillestrøm hvor temaet var «Ungdom og selvmord» med en rekke foredragsholdere og visning av forestillingen «Stille vann». Den andre markeringen var stand ved Sandvika senter, visning av forestillingen «Stille vann» og paneldebatt med fylkesordførerkandidatene.

Rogaland og Østfold hadde i år ingen markering av Verdensdagen.

Strategisamling for Unge LEVE

Under landsmøtet i Trondheim tidligere i år, ble Lornts Øystein Tønne og Glenn Thomas Krahl Johansen valgt inn som ungdomsrepresentanter i sentralstyret i LEVE. Arbeidet med Unge LEVE har i de siste årene vært vanskelig å få i gang, både på grunn av ressurser og mangel på finansiering, men ungdomsrepresentantene vil i 2012 revitalisere dette arbeidet.

Lornts Øystein Tønne ble valgt som leder for Unge LEVE og om planene for 2012 sier han: «Arbeidet med Unge LEVE må begynne helt på nytt. Vi trenger å finne ut hva Unge LEVE skal arbeide med før vi begynner arbeidet, og derfor ønsker vi å arrangere en Strategisamling for ungdom på Steinkjer 17.-19. november hvor vi konstituerer oss på nytt og lager en handlingsplan for hva Unge LEVE skal drive med framover. Steinkjer kommune stiller med lokaler og vi ønsker å komme i kontakt med unge etterlatte ute i fylkene. Fylkeslagene har sagt de skal hjelpe

Leder av Unge LEVE Lornts Øystein Tønne.

til med å finansiere reisen for ungdommene og hvis det er ungdommer som ønsker å delta, må de ta kontakt enten med fylkeslaget sitt eller meg». Det vil bli lagt ut mer informasjon på LEVEs nettsider om Strategisamlingen. Hvis du er interessert i å delta, kan du ta kontakt enten med LEVEs sekretariat, fylkeslaget ditt eller Lornts Øystein Tønne på e-post: lornts@gmail.com

Om sorg og sykmelding

Tekst: Kari Wille Rekdal

Mange av LEVEs medlemmer kan ha opplevd at det var vanskelig å få sykmelding da de trengte det som mest. Sorg er i seg selv ingen sykmeldingsårsak som gir umiddelbar rett til sykepenger, og legen må derfor ty til andre diagnoser for at etterlatte skal få den nødvendige sykmeldingen. En slik bruk av feilaktige, ofte psykiatriske, diagnoser kan gi store og utilsiktede konsekvenser, for eksempel ved at etterlatte kan bli nektet å tegne helseforsikringer. Problemstillingen er ikke ny, men har fått ekstra aktualitet i kjølvannet av de tragiske hendelsene 22/7.

Tidlig i høst ble LEVE kontaktet av Landsforeningen for uventet barnedød (LUB) som ønsket et samarbeid med LEVE for å arbeide med å få på plass en endring i regelverket slik at sorg blir en gyldig sykmeldingsgrunn med rett til sykepenger. Gry Lunde fra sekretariatet og Kari Rekdal fra sentralstyret har vært LEVEs representanter i møtene med LUB. Også foreningen Vi som har et barn for lite er invitert med på dette fellesprosjektet. Det er tatt kontakt med Legeforeningen for å få til et samarbeid om saken. LEVE er naturlig nok svært interessert i at en slik endring i sykmeldingsreglene skal komme, det er en del av det viktige arbeidet for å bedre etterlattes situasjon.

Ny medarbeider i LEVEs sekretariat

Rachel Tangen (35) har vært prosjektansatt i LEVE siden august 2010 på prosjektet «Regionssekretær» som er finansiert av Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering. Rachel har senere vært deltidsansatt i LEVE i ulike stillingsprosenter, men er fra november ansatt i en fulltidsstilling som organisasjonskonsulent. Rachel har bakgrunn fra Universitetet i Oslo med en bachelor i religionshistorie og mellomfag i sosialantropologi.

Fylkeslagslederens Hjørne

En hilsen til alle lesere av LEVE nytt

Da jeg fikk forespørselen om å skrive et innlegg innunder Fylkeslagslederens Hjørne, fikk jeg en akutt skrivesperre. Det er ikke ofte det skjer, men den kom i alle fall, så jeg får gjøre et godt forsøk og ta utfordringen på strak arm.

LEVE Østfold er et fylkeslag som har sitt hovedsete i Halden kommune i Østfold. Sommerarrangementet Allsang på Grensen er et av mange arrangementer som har bidratt på en positiv måte til å sette Halden på kartet som en av landets beste turistattraksjoner. Folk fra nær og fjern valfarter for å besøke blant annet Fredriksten festning og for å se Katrine Moholt & Co på scenen om sommeren på Fredriksten festning.

LEVE Østfold er mon om å engasjere alle medlemmer fra alle Østfold byene og til de utenforliggende stedene. Alle er varmt velkommen inn i vår LEVE stue der det er medmennesklighet, varme, skratt, gråt, glede, humor og aktivitet. Vi tar i mot alle i alle aldre, både enslige, par, unge, gamle eller familie.

Jeg er fersk som fylkeslagsleder. Da jeg takket ja til dette vervet, ønsket jeg å bidra med min bakgrunn som fagperson og mine private erfaringer. Jeg er utdannet vernepleier og har arbeidet med mennesker i snart 30 år. Dette har bidratt til å gi meg praktisk kompetanse og faglig dyktighet i det jeg gjør. Det å få være sammen med våre medlemmer, oppleve at de deler med sine historier bidrar til at jeg kan reflektere over mine egne erfaringer, samtidig som jeg kan gi tilbakemelding i form av både sympati og empati. Det gir meg mye i forhold til min private situasjon.

Jeg er en relativ intuitiv person, noe som er viktig i det vervet jeg takket ja til i februar 2011.

LEVE Østfold vil være med på å være en byggestein i LEVE-familien slik at byggeverket blir sterkt og vil få verdens flotteste fasade bygd på hjertevarme, felles kjærlighet og omsorg. Sammen er vi med på å skape en trygg arena for alle som trenger det.

Jeg har deltatt på to samlinger i løpet av de ti månedene jeg har vært med og har blitt kjent med en utrolig jordnær og vittig gjeng i fra hele landet. Jeg har følt meg inkludert i fra første sekund og jeg har fått masse inspirasjon til å fortsette og videreutvikle ulike ideer.

Siste helgen i november er det 1. advent og da er det snart jul. Dette er en høytid mange opplever som tøff, men også en høytid som gir rom for ettertanke og ro i sjelen. Julen er fylt med mye lys og lukter, tradisjoner og der familie kommer sammen. Jeg håper at alle kan finne denne gleden, kosen og oppleve den varmen som høytiden representerer.

Jeg ønsker alle – på vegne av LEVE Østfold
– en riktig god Jul og ett riktig godt nytt år.
Vi sees inn på det nye året. Med dette som en avslutning sender jeg stafettpinnen videre.

May-Britt Westby
Fylkesleder, LEVE Østfold

Fylkeskontakter

Finnmark Fylkeslag
Kirsten Isaksen, Nesseby
Nesseby
9840 Varangerbotn
Tlf. 97 14 28 45
kirsten.isaksen@gmail.com

Troms Fylkeslag
Anne-Grete Pettersen
Kilhusv, 50a
9420 Harstad.
Tlf. 93 20 46 79
annegretepettersen@hotmail.com

Nordland Fylkeslag
Odd Eidner
Holtan 44
8014 Bodo
Tlf. 95 16 53 34
Kontakt-telefon: 41 57 49 28
Odd.eidner@kirken.bodo.no

Nord-Trøndelag Fylkeslag
Einar Johan Jakobsen
Vennesborgvn. 17
7670 Inderøy
Tlf. 48 15 68 78
Kontakt-telefon: 90 98 89 03
einjoja@hotmail.com

Sør-Trøndelag Fylkeslag
Hege Aasan
Toreveien 1
Kontakt-telefon: 936 42 822
7350 Buvika
Tlf. 93 81 66 95
Hege_aasan@hotmail.com

Møre og Romsdal Fylkeslag
Magny Landre
Langhauan 3
6320 Isfjorden
Tlf. 47 29 72 47
magny.landre@aak.no

Sogn og Fjordane Fylkeslag
Sigurd Sande
Skarstein
6969 Straumsnes
Tlf. 90 89 73 17
s-art-sa@online.no

Hordaland Fylkeslag
Linda S. Amundsen
Peer Gyntsvet 58
5142 Fyllingsdalen
Tlf. 90 09 79 95
Kontakt-telefon: 977 71 074
li-s-am@online.no

Rogaland Fylkeslag
Sissel Kjersti Bjørke
Mjølensnes
4160 Finnøy
Tlf. 90 18 34 10
Kontakt-telefon: 938 89 857
sbjorke@gmail.com

Aust-Agder Fylkeslag
Ingvild J. Rørvik
Fjellveien 23 b, 4838 Arendal
Tlf. 976 20 484
Ping_vild@hotmail.com

Vest-Agder Fylkeslag
Mona Krahl Johansen
Solliveien 8b, 4621 Kristiansand
Tlf. 40 40 11 13
mona@robona.no

Telemark Fylkeslag
Janet Ververda
Spirea, Praktisk for psykisk helse
Skiensgt. 18, 3912 Porsgrunn
Tlf. 98 45 04 20
janet.ververda@hit.no

Vestfold Fylkeslag
Egil Berg
Øvre Berg
3275 Svarstad
Tlf. 90 02 81 48/33 12 94 35
egil.berg64@gmail.com

Buskerud Fylkeslag
Hanne Haverstad Knudsen
Spinnerigata 8
3320 Vestfossen
Tlf. 47 30 04 37
hnhknuds@broadpark.no

Oslo Fylkeslag
Valborg Sandvold Bertelsen
Stasjonsveien 38 C
0772 OSLO
Tlf. 918 46 000 / 466 17 200 (jobb)
spersand@online.no / valborg.sandvold.bertelsen@bufetat.no

Akershus Fylkeslag
Marianne Lund Ahn
Fjellstadvn. 31
2009 Nordby
Tlf. 41 67 10 69
Kontakt-telefon: 41 24 23 91
ma-ahn@online.no

Hedmark Fylkeslag
Aud Aabakken
Østeårsvn 2
2380 Brummundal
Tlf. 90 65 48 74 Kontakt-telefon: 913 65 807
aaa@sparebanken-hedmark.no;
stortromma@online.no

Oppland Fylke
Inger Horn Holden
Øverbyvegen 337
2830 Raufoss
Tlf. 61 19 57 18/922 09 996
Kontakt-telefon: 913 19 834
iholden@online.no

Østfold fylkeslag
May-Britt Westby
Blåkllokkeveien 23
1781 Halden
Tlf. 45 43 32 97
maybritt.westby@gmail.com

God sorg

Vet du – lufta synger der du smilte
Vet du – jorda bever der du gikk
Vet du – havet tier der du var taus
Vet du – ilden fortærer ikke der du tente

God sorg
fordi du var god
Godt savn
fordi det er du som savnes

Fordi du likevel er
i lufta omkring meg
i jorda under meg
i havet foran meg
i ilden, i meg

God sorg, god savn
fordi du likevel er.

Marie Fridhov

Redaksjonelt ansvarlig: Gry Lunde

Har du noen kommentarer til
nyhetsbrevet – eller vil du bidra
med egne innlegg:

LEVE
Storgata 38, 0182 Oslo
Merk konvolutten med «LEVE-
nytt».

E-post: post@leve.no
Tlf.: 22 36 17 00
(merk nytt tlf. nr.)
www.leve.no